

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/238346,Spektakl-Ulica-Wolnosci-Rzecz-o-Lukasz-Cieplinskim.html>
02.03.2026, 10:43

[Następny](#)

[Powrót](#)

Spektakl „Ulica Wolności. Rzec o Łukaszu Cieplińskim”

1 marca 2026 r. w Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL odbył się pokaz spektaklu, poświęconego Łukaszowi Cieplińskiemu. W wydarzeniu uczestniczyli zastępcy prezesa Instytutu Pamięci Narodowej: dr hab. Karol Polejowski i dr Mateusz Szpytma.

01.03.2026

[Łukasz Ciepliński](#) [Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych](#) [Żołnierze Wyklęci](#)

Spektakl, w reżyserii Leszka Zdunia, oparty jest na dokumentach i przekazach dotyczących życia prezesa IV Zarządu Głównego WiN: jego odwagi, zaangażowania w walkę o wolną Polskę, przywiązania do rodziny, a także mocnej wiary w sens cierpienia, którego doświadczył podczas osadzenia w mokotowskim więzieniu.

Punktem wyjścia do opowieści o prezesie IV Zarządu Głównego WiN jest prezentacja na jego temat, przygotowywana przez archiwistkę. Mając dostęp do teczek, odkrywa ona, jak przebiegały przesłuchania i proces, który zakończył się zasądzeniem pięciokrotnej kary śmierci. Akcja rozgrywa się w dwóch planach czasowych: współczesnym i tym z początku lat pięćdziesiątych. Niechlebnymi postaciami z przeszłości są dwaj oficerowie śledczy, którzy układają dokumenty, dopisują słowa, stawiają pieczętki czy żartują z tortur.

Spektakl obejrżeli m.in. dyrektor Muzeum Żołnierzy Wyklętych i Więźniów Politycznych PRL Adrianna Garnik, dyrektor Biura Prezesa IPN dr Marek Jedynak i dyrektor Biura Rzecznika Prasowego, rzecznik prasowy IPN dr Rafał Kościański.

Największą inspiracją dla reżysera i scenarzysty były grypsy Łukasza Cieplińskiego z celi śmierci.

* * *

Zrzeszenie WiN było najważniejszą i najliczniejszą organizacją powojennego podziemia zbrojnego, wywodzącą się wprost z AK. Zostało powołane do życia 2 września 1945 r. przez pięciu oficerów byłej Komendy Głównej AK, z płk. Janem Rzepeckim na czele. Głównym założeniem Zrzeszenia było przeformatowanie poakowskiej konspiracji zbrojnej na konspiracyjną działalność polityczną. Wobec powstania na mocy postanowień jałtańskich Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej, uznanego przez aliantów zachodnich, twórcy WiN stwierdzili, że szersza walka zbrojna może prowadzić do represji, a szansę dla uratowania suwerenności i demokracji stanowią zapowiedziane wybory do Sejmu Ustawodawczego. Zrzeszenie miało więc skoncentrować się na konspiracyjnej działalności propagandowej i informacyjnej. Wobec komunistycznych represji prowadziło jednak działania z zakresu samoobrony, z czasem podporządkował mu się też szereg oddziałów i zgrupowań partyzanckich. Kierowali Zrzeszeniem kolejno Jan Rzepecki, Franciszek Niepokólczycki, Wincenty Kwieciński i Łukasz Ciepliński.

Przez ponad dwa lata Zrzeszenie stanowiło najważniejszego konspiracyjnego przeciwnika komunistów. Było dla powojennego podziemia tym, czym Armia Krajowa dla oporu z czasów wojny. Nie udało się jednak uniknąć sterroryzowania społeczeństwa i sfałszowania wyborów.

Pomimo fiaska pierwotnych założeń WiN kontynuował działalność, trwając w konspiracji, informując świat o sytuacji w kraju i oczekując na zmianę sytuacji międzynarodowej. Ostatni, IV Zarząd Główny Zrzeszenia został rozbity w listopadzie 1947 r. Zamordowanie 1 marca 1951 r. prezesa Łukasza Cieplińskiego wraz z towarzyszami z IV Zarządu Głównego WiN, stało się podstawą do ustanowienia 1 marca Narodowym Dniem Pamięci „Żołnierzy Wyklętych”.

* * *

Polecamy materiały IPN:

- [Zbigniew K. Wójcik: Łukasz Ciepliński - między legendą a rzeczywistością](#)
 - [Elżbieta Jakimek-Zapart: IV Zarząd Główny Zrzeszenia WiN](#)
 - [Agnieszka Wygoda: Krwią na bibułce testament pisany i medalik w ustach](#)
 - [Zbigniew K. Wójcik, *W kleszczach totalitaryzmów. Łukasz Ciepliński \(1913-1951\). Tom I. Prawość i męstwo*](#)
- [Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

Warszawa

Centrala

Żołnierze Niezłomni, Łukasz Ciepliński

Spektakl